

Universiteiten krijgen diplomatieke roeping

Vlaams minister-president Kris Peeters wil universiteiten een sterkere stem geven in het verhaal dat Vlaanderen in het buitenland brengt. Die academische diplomatie moet ertoe bijdragen dat *Flanders Knowledge Area* een begrip wordt.

LUDO MEYVIS

Internationalisering is aan de orde van de dag, niet alleen voor onze universiteit, maar ook voor minister-president Kris Peeters. *Vlaanderen in Actie*, de veelomvattende en in steeds meer operationele termen gegoten toekomstvisie voor Vlaanderen, bevat dan ook een uitgesproken internationale invalshoek. "Vlaanderen heeft nogal veel buitenland," zegt minister-president Kris Peeters. Op de stoel van minister Lieten in de vergaderzaal van de Vlaamse regering kunnen wij moeilijk anders dan begrijpend knikken. "In de huidige wereld moet je in dat buitenland aanwezig zijn."

"Wij willen internationaal, jullie willen internationaal. Dus ligt het toch een beetje voor de hand dat de Vlaamse regering en de universiteiten elkaar zouden vinden en gaan *samenwerken* om

die internationale plannen waar te maken. Dat is precies wat we met *academische diplomatie* willen doen."

Ongetwijfeld een mooie term, maar wat betekent hij?

"Met academische diplomatie bedoelen we een veelheid aan samenwerkingsvormen waarmee de universiteiten en de Vlaamse overheid elkaar wederzijds kunnen versterken om hun internationale aspiraties waar te maken. Uiteraard gaat het niet om de uitvinding van het warm water: we doén al heel veel op internationaal vlak, de overheid evengoed als de universiteiten. Maar het kan allemaal wat meer gestroomlijnd en doelgericht, wat meer samen."

Universiteiten en havens

"Diplomatie is niet langer alleen een zaak van diplomaten en hun typische diplomatencircuits. Zij

behouden natuurlijk hun specifieke taak, maar daarnaast worden internationale contacten steeds vaker ingevuld door bedrijfsleiders, vertegenwoordigers uit de culturele hoek enzovoort. Tot nu toe waren universiteiten niet structureel aanwezig in dat proces. Uitzonderingen niet te na gesproken dacht niemand eraan een universitaire delegatie mee te nemen op een buitenlandse missie, en de universiteiten vroegen er ook niet om. Een gemiste kans, realiseren we ons nu, want universiteiten spelen natuurlijk een sleutelrol in de Vlaamse toekomst. Zij huisvesten een belangrijk deel van onze *brains*, en ze zijn de bron van talloze innoverende initiatieven. En juist dat zijn onmisbare factoren als Vlaanderen wil meetellen in een geglobaliseerde wereld."

→ pagina 6

Academische diplomatie

→ pagina 1

"In het buitenland moet je een verhaal kunnen brengen. Dat hebben we op Vlaams niveau al behoorlijk voor elkaar gekregen met *Flanders Port Area*. Vertegenwoordigers van de havens, niet zelden met tegengestelde of toch uitgesproken eigen belangen, hebben rond de tafel gezeten om op internationaal vlak samen aan hetzelfde zeel te trekken en om niet per se hun eigen belangen, maar wel die van Vlaanderen in het buitenland te bevorderen, natuurlijk zonder hun eigenheid te verliezen. Dát is wat we ook met de universiteiten willen bereiken."

Ook de belangen van de universiteiten lopen lang niet altijd gelijk. Denkt u dat ze voldoende tot één verhaal zullen kunnen komen?

"Dat hoop ik alleszins. Ik heb een aantal weken geleden met de Vlaamse rectoren vergaderd. Ik heb hen gezegd dat we, zij en de overheid, méér voor elkaar kunnen betekenen, met name op internationaal vlak. Dat kan echter alleen als we kunnen rekenen op wederzijdse engagementen. Het is geen kwestie van een gespreid bedje. De Vlaamse overheid kan heel wat realiseren op het vlak van facilitering, maar de inhoud moet van de universiteiten zelf komen. Het enthousiasme was groot, dus heb ik er goede hoop op dat academische diplomatie echt wel kans op slagen maakt."

"De uiteindelijke bedoeling is te komen tot wat een *Flanders Knowledge Area* zou kunnen heten, naar analogie met de havens. Wanneer we ons in het buitenland profileren als één geheel, veeleer dan als individuele universiteit of zelfs als individuele overheid, legt dat heel wat meer gewicht in de schaal en wordt er heel wat meer mogelijk. *Flanders Knowledge Area* moet bovendien een duurzaam project worden, niet iets dat over enkele maanden een stille dood sterft. Om dat te voorkomen, is een actief engagement nodig, en de bereidheid om verder te kijken dan de eigen institutionele horizon."

Is *Flanders Knowledge Area* groot genoeg om in het buitenland enige indruk te maken?

"Absoluut. Wat we aan kennis

en innovatie te bieden hebben, wordt door het verre buitenland heel zeker 'opgepikt'. We hebben een aantal sterke merken, men spreekt met heel veel waardering over onze universiteiten, en er bestaan per slot van rekening al tal van bilaterale contacten: men weet wat men aan ons heeft. Met onze academische diplomatie willen we dat proces een niveau hoger brengen."

"Vergeet ook niet dat onderwijs een materie is met een homogeen Vlaamse bevoegdheid. Dat betekent dat ons verhaal geen complex federaal of communautair hoofdstuk bevat, waar men in het buitenland om begrijpelijke redenen niet meteen wakker van ligt. We kunnen er met één Vlaamse stem over spreken – als we dat onderling ook willen, uiteraard."

Geen toeristen

Hoe ziet u academische diplomatie in concrete vorm?

"Ik noem enkele aspecten. De Vlaamse overheid zal de universiteiten systematisch en tijdig op de hoogte brengen van op handen zijnde buitenlandse missies. Binnenkort leid ik bijvoorbeeld een delegatie naar Japan, Zuid-Korea en Singapore. Universiteiten die in die regio projecten hebben of er willen uitbouwen, kunnen afgevaardigden mee op reis sturen, na een degelijke voorbereiding, samen met de mensen van het departement *Internationaal Vlaanderen* en het agentschap *Flanders Investment and Trade*. Ter plaatse zijn er seminars, en de universiteiten hebben de gelegenheid zichzelf en hun relevante projecten voor te stellen."

"Ik benader dergelijke reizen resultaatgericht, dat wil zeggen dat er vooraf duidelijke doelstellingen bepaald worden: die en die ontmoetingen, die en die projecten, die en die overeenkomsten, enzovoort. De universitaire inbreng zal zich met die aanpak moeten kunnen verzoenen. Het gaat niet om academisch toerisme."

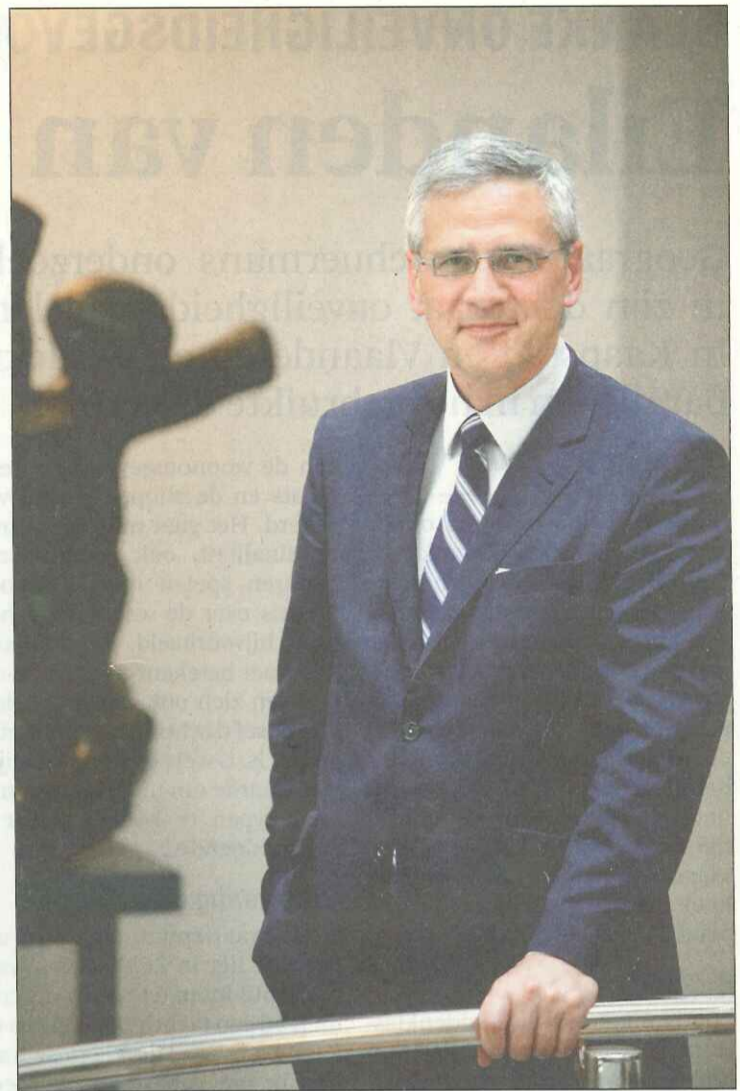
"Ook de onderlinge contacten tussen de diplomatieke wereld en de universiteiten kunnen flink wat intenser. Verder kunnen we ondersteuning bieden op het vlak van heel praktische zaken die met

de uitwisseling van studenten en onderzoekers te maken hebben."

"Als het proces aanslaat, kunnen er gaandeweg ook budgettaire inspanningen voor gedaan worden. Maar voor alle duidelijkheid: het is niet zo dat ik een pot met geld aanbied..."

"Het belangrijkste, vind ik, is dat we stilaan, maar graag zo snel mogelijk, een nieuwe *state of mind* tot stand brengen, dat we een internationale reflex ontwikkelen. Je hoort wel eens dat Vlaanderen een kerktorenmentaliteit heeft. Ik vind dat nogal overtrokken, maar niettemin is er alle ruimte om ons besef van het grote buitenland een stevige impuls te geven. Daar zullen zowel Vlaanderen als de Vlaamse universiteiten heel goed bij varen."

Flamenco, portaalsite over de internationalisering van het Vlaams Hoger Onderwijs:
www.flamenco-vzw.be
Departement Internationaal Vlaanderen:
<http://iv.vlaanderen.be/nlapps/>

Kris Peeters

(© K.U.Leuven | Rob Stevens)

"Een veelbelovend concept"

Mooie gedachten, daar op het Martelarenplein. Maar wat vindt men er in Leuven van?

"Mij lijkt academische diplomatie

zoals de minister-president die wenst in te vullen, een veelbelovend concept," zegt rector Mark Waer (foto). "Uiteraard moet het nog geoperationaliseerd worden, maar het is een kader waaruit veel goeds kan voortkomen."

"Ons Vlaamse hoger onderwijs, ons wetenschappelijk onderzoek en onze mogelijkheden tot innovatie moeten we meer durven uitdragen. De kwaliteit is hoog, en in de ons omringende wereld is men ongetwijfeld erg ontvankelijk voor wat we te bieden hebben. We moeten het alleen meer *in the picture* durven zetten. We hebben bijvoorbeeld onderzoekspunten die echt meetellen, maar we promoten ze wellicht

nog lang niet genoeg bij buitenlandse universiteiten, overheden en bedrijven. Daar kan academische diplomatie verandering in brengen. Ik ben er dus van overtuigd dat de universiteiten echt wel openstaan voor de ideeën van de minister-president."

"Het zou goed zijn als de Vlaamse universiteiten zich in het buitenland veel meer als groep konden profileren. De snelheid en de complexiteit van de internationale omgeving maken het nodig om de krachten te bundelen. Je neemt een sterkere positie in aan de onderhandelingstafel. Als dat gepaard gaat met het gezag van de minister-president, zal dat positieve gevolgen hebben. Je legt op die manier toch heel serieuze geloofsbrieven voor."

"Natuurlijk moet er nog een ander gebeuren om het systeem echt op de rails te zetten. Misschien moeten sommige bevoegdheidskwesties uitgeklaard worden, er moeten werkvormen geïntroduceerd worden, er moet misschien gesleuteld worden

aan sommige erfenissen uit ons verleden, er moet wellicht helderheid komen over eventuele budgettaire engagementen. Maar dat hoeft het succes van academische diplomatie niet in de weg te staan. Ik ben ten zeerste gewonnen voor de idee!"

Ook voor vicerector Internationaal Beleid Bart De Moor gaat het om een veelbelovend concept. "De diplomatieke wereld zelf is er ook voorstander van. Dat heb ik bijvoorbeeld duidelijk gemerkt tijdens de jaarlijkse Diplomatedagen in januari, waar ik over het concept gesproken heb. Het gaat dan ook om een win-wingedachte. Voor de overheid is het een goede zaak als zij in haar buitenlandse contacten de kwaliteit van Vlaanderen kan illustreren aan de hand van haar hoogkwalitatief onderwijs, onderzoek en innovatiepotentieel. En voor de universiteiten is het natuurlijk prima als zij goede studenten, onderzoekers en innovatieplatformen uit het buitenland kunnen aanspreken."